

KARTELIAI VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE: KAIP ATPAŽINTI NESĄŽINGUS TIEKĖJŲ VEIKSMUS?

Viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys tiekėjai privalo veikti savarankiškai. Jūsų pastebėtas neįprastas tiekėjų elgesys gali išduoti, jog tiekėjai sudarė kartelį – susitarė nekonkuruoti tarpusavyje ir iš anksto nusprendė, kas taps pirkimo laimėtoju. Tokie susitarimai tiekėjams leidžia pasiūlyti aukštesnes kainas arba pabloginti prekių ar paslaugų kokybę. Dėl kartelių nukenčia perkančiosios organizacijos, vartotojai ir sąžiningi tiekėjai.

Konkurenciją ribojančius susitarimus draudžia Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis. Už šio įstatymo pažeidimus tiekėjams gali būti skiriamos baudos iki 10 proc. nuo praėjusių metų apyvartos. Jiems taip pat gali būti apribota teisė iki 3 metų dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, o jų vadovams – taikoma asmeninė atsakomybė.

KOKIE POŽYMIAI IŠDUODA TIEKĖJŲ SUSITARIMUS NEKONKURUOTI VIEŠAJAME PIRKIME?

KAINA

- Per didelės pasiūlymų kainos.
- Itin panašios kainos.
- Tiekėjų pateiktų pasiūlymų kainos yra daug didesnės nei anksčiau vykdytuose analogiškų prekių ar paslaugų pirkimuose.
- Didelis skirtumas tarp laimėtojo ir kitų dalyvių pasiūlymų kainų.
- Pralaimėjusių tiekėjų pasiūlymų kainos gerokai viršija jūsų biudžetą.

PASIŪLYMAI

- Skirtingų tiekėjų pasiūlymai itin panašūs (išoriškai).
- Vienodos klaidos skirtingų tiekėjų pasiūlymuose.
- Identiškos kainos ar kitos individualios pasiūlymų sąlygos.
- Vienodi tiekėjų atsakymai į jūsų paklausimus.
- Itin panašus pasiūlymų įkėlimo laikas į CVP IS.
- Kiti sutapimai skirtingų tiekėjų pasiūlymuose: kontaktiniai duomenys, pasiūlymus teikiantys asmenys, dokumentų grupavimas ar pavadinimai, įrašai ranka ir pan.

DALYVIAI

- Nuolatos tie patys arba dalyvauja tik vienas dalyvis.
- Nuolatos laimi tas pats tiekėjas.
- Tam tikri tiekėjai nuolatos dalyvauja, tačiau niekada nelaimi.
- Tam tikri tiekėjai nuolatos atsiima savo pateiktus pasiūlymus.
- Tiekėjai laimi pirkimus paeiliui.
- Laimėjęs tiekėjas sudaro subrangos sutartis su pralaimėjusiais tiekėjais.

Visi aukščiau nurodyti požymiai gali rodyti, kad tiekėjai iš anksto suderino savo komercinius pasiūlymus ar siūlomas kainas, sutarė nekonkuruoti tarpusavyje ir (ar) pasidalinti pirkimus pagal teritoriją ar pirkėjų grupes. Kiekviena situacija turi būti vertinama individualiai, remiantis galimą tiekėjų susitarimą leidžiančių įtarti požymių visuma.

Užtikrinti efektyvią ir sąžiningą konkurenciją viešuosiuose pirkimuose yra ne tik perkančiosios organizacijos teisė, bet ir pareiga. Perkančioji organizacija privalo veikti aktyviai ir, kilus įtarimų dėl pirkime neleistinai ribojamos konkurencijos, išsiaiškinti reikšmingas aplinkybes ir imtis atitinkamų veiksmų nesąžiningų tiekėjų atžvilgiu.

KAŲ DARYTI, JEI ĮTARIATE KARTELĮ?

- Nustatę bent kelis iš aukščiau nurodytų požymių, nedvejokite susisiekti su Konkurencijos taryba: praneskmums@kt.gov.lt ir tel. 8 5 260 8879. Kreipdamasi į Konkurencijos tarybą, perkančioji organizacija neturi pareigos nutraukti ar stabdyti pirkimą.
- Saugokite visą turimą informaciją apie viešojo pirkimo eigą.
- Savo įtarimų neatskleiskite pirkime dalyvavusiems tiekėjams.

DĖMESIO!

Tiekėjų susitarimams nekonkuruoti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis taikomas tik tada, jei jie sudaryti tarp konkurentų, t. y. tai pačiai įmonių grupei nepriklausančių bendrovių.

Nepriklausomai nuo to, ar Konkurencijos taryba yra atlikusi tyrimą ir nustačiusi Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą, perkančioji organizacija, turėdama pagrįstų įtarimų, turi teisę pašalinti konkurenciją iškreipiančius susitarimus sudariusius tiekėjus iš pirkimo Viešųjų pirkimų įstatymo 46 straipsnio pagrindu. Minėtos nuostatos pagrindu galima iš pirkimo pašalinti ir tai pačiai įmonių grupei priklausančias bendroves (pavyzdžiui, pagrindinę ir antrinę įmones), jeigu galima pagrįstai įtarti, kad jų pasiūlymai yra pateikti nesavaraikiškai.

Daugiau informacijos apie galimus konkurenciją ribojančius susitarimus tarp tiekėjų, tokių susitarimų požymius ir atpažinimą galite rasti Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt veiklos srityje „Konkurenciją ribojantys susitarimai“ pasirinkę temą „Karteliai viešuosiuose pirkimuose“. Konkurencijos tarybos ekspertai taip pat teikia konsultacijas perkančiosioms organizacijoms telefonu 8 5 260 8879 ar el. paštu praneskmums@kt.gov.lt.

Atmintinė nėra privalomas norminio pobūdžio teisės aktas. Konkurencijos taryba Konkurencijos įstatymo pažeidimus nustato tik atlikusi išsamų konkrečios situacijos vertinimą.